

Recht en krom

De strafrecht(s)pleging in Nederland ligt op haar gat. Er zijn te weinig cellen en te weinig cipiers. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid overweegt lichtgestrafte gevangenen twee weken eerder vrij te laten. Het kostte de bewindsvrouw bij de stemming op dinsdag 1 april jl. bijna de politieke kop. Deze vervroegde vrijlating is nieuw in Nederland, maar – naar het schijnt – al usance in België.

Dan zijn er ook nog de delinquenten die hun straf niet ondergaan, maar die vrij rondlopen vanwege die cellen- en personele tekorten. En vergeet niet de criminelen die toedeledokie riepen en de wijk namen naar het buitenland. Rechterlijke vonnissen worden dusdoende niet geëxecuteerd. Zéér frustrerend voor de magistratuur. Die wantoestand wordt nog verergerd door een tekort aan menskracht bij het Openbaar Ministerie. Immers, er zijn te weinig officieren van justitie, waardoor de strafzaken zich ophopen.

In Nederland worden de zwaardere misdrijven (bijvoorbeeld het aansmeren van subprimehypotheken aan naïevelingen) ten laste gelegd op basis van het Wetboek van Strafrecht. De ‘zwarte’ verdachten verschijnen doorgaans voor de meervoudige strafkamer van de rechtbank, die uiteindelijk als een soort loya jirga een foudroyant vonnis velt, digitaal of op calicotpapier. Dan gaat de onschuldpresumptie in de kast.

De Nederlandse landkaart is verdeeld in elf arrondissementen, die elk één rechtbank hebben. Die rechtbanken huizen doorgaans in statige gebouwen, waar de juridische werkkamers zijn ingericht met campêchehouten meubelen en een keurig gemopte vloer. Er is veelal ook een inbandig à-la-carterestaurant, waar (ook) de pro-Deoadvocaten uit de confrérie een gyozagerecht kunnen nuttigen en een advocateborrel of een advocaatje kunnen genieten. Als dessert staat vaak een plankje grana-padanokaas op tafel. Het is voor de hele bups een obesogene omgeving!

Terwijl in het restaurant de maaltijd gesavoureed wordt, buigen elders in het gebouw drie rechters in raadkamer zich (in het kader van lik-op-stukbeleid) over de strafzaak van een malafide knaap uit de ahmadiyyabeweging, die een dik dossier heeft opgebouwd van fraude en flessentrekkerij en over wie nu een vonnis in journales taalgebruik moet worden gewezen. De bewijzen à charge en à décharge moeten worden afgewogen, alsook de getuigenverklaringen en (uiteraard) de eigen verklaring van de verdachte, die steeds beweerde dat hem alles per arabier was overkomen. Toch viel het requisitoir/rekwisitoor van het OM niet in zijn voordeel uit.

De rechtbank achtte het misdrijf bewezen en velde een vonnis waarvan de verdachte zich het apelazarus schrok. Hij had gehoopt op niet-ontvankelijkheid, maar de uitspraak werd een ware jobstijding voor hem.

Maar geen nood, hij kan nog altijd contrair gaan. Hij kan in appel bij het gerechtshof in het betrokken ressort. En ten slotte staat via cassatie ook nog de weg naar de Hoge Raad open.

Een gevangenisstraf wordt in Nederland uitgezeten in een cel in een penitentiaire inrichting, maar ja, zoals gezegd: die cellen zijn momentaan overvol. Mochten de rechters in hun vonnis voor een geldboete kiezen, dan hoeft de verdachte niet te panikeren: die straf kan eenvoudigweg via een en-ofbankrekening voldaan worden. Maar wie niet betaalt, kan een deurwaardersexploot of uiteindelijk een conservatoir beslag verwachten. Vrijspraak hoort ook tot de mogelijkheden. Dat zal de politici in het kabinet-Schoof goed uitkomen. Want dan is er géén celruimte nodig ...

Overigens kent België, anders dan Nederland, voor zware misdrijven het systeem van de juryrechts(s)praak. Daartoe wordt een hof van assisen samengesteld, bestaande uit een voorzitter en twee assessoren, én een jury met twaalf gezworenen, gekozen uit het volk. De procureur des Konings fungeert als aanklager. De zittingen duren doorgaans lang en trekken veel publieke belangstelling. De jury beslist over het schuldig of onschuldig. In geval van schuldigverklaring bepalen de drie rechters de straf.

In Nederland wordt de openbare behandeling van een strafzaak door een meervoudige strafkamer doorgaans afgesloten met het dictum 'Uitspraak over 14 dagen'. Maar daarmee komt allerminst een einde aan de chaos in de tenuitvoerlegging van opgelegde straffen. Het blijft tobben. Is het vreemd, dat Vrouwe Justitia af en toe een traantje laat ...?